

ارزشیابی صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمی

ویژه مهارت‌آموزان (موضوع ماده ۲۸ اساسنامه دانشگاه) | پاییز ۱۳۹۹

رشته آموزش ابتدایی

راهنمای آزمون کتبی

ویژه مهارت‌آموزان ورودی ۱۳۹۸ و مهارت‌آموزان باقیمانده از سال‌های قبل

ضمن آرزوی موفقیت برای تمامی شما شرکت‌کنندگان ارزشیابی صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمی و آرزوی توفیق برای خدمت‌اثربخش در طول دوران خطیر معلمی برای شما عزیزان.

آزمون کتبی ارزشیابی صلاحیت حرفه‌ای برای مهارت‌آموزان محترم، شامل دو نوع سؤال چندگزینه‌ای و مجموعاً ۷۰ سؤال به شرح زیر است.

الف- مؤلفه کتبی چندگزینه‌ای عادی

این بخش از آزمون برای رشته آموزش ابتدایی شامل ۵۵ سؤال متناسب با رشته تخصصی مهارت‌آموزان و در چهار حوزه زیر خواهد بود:

- درک و تحلیل موقعیت تربیتی-اخلاقی
- دانش موضوعی
- تحلیل محتوای اسناد و کتب درسی
- دانش تربیتی

مهارت‌آموزان لازم است به ۵۵ سؤال مؤلفه چندگزینه‌ای عادی متناسب با چهار حوزه فوق‌الذکر پاسخ دهند. این سؤالات می‌تواند شامل سؤالات چندگزینه‌ای ناظر بر سناریوهای کوتاه و مجزا باشد. جزئیات و تعداد سؤال‌های هر حوزه به صورت زیر است:

الف- ۱- مجموعه اول درک و تحلیل موقعیت تربیتی-اخلاقی سؤالات شامل ۱۰ سؤال با موضوع درک و تحلیل موقعیت تربیتی-اخلاقی است. هسته سؤالات این مجموعه به شرح جدول شماره ۱ است.

جدول ۱- مجموعه اول سؤالات مؤلفه کتبی چندگزینه‌ای عادی

حیطه محتوایی	تعداد سؤال
چپستی، چرایی و چگونگی اخلاق حرفه‌ای تربیت، حقوق و تکالیف نهاد تربیت در قبال ذینفعان، مسائل اخلاق حرفه‌ای تربیت	۱۰ سؤال چندگزینه‌ای

راهنمای اصلح رشته آموزش ابتدایی

الف- ۲- مجموعه دوم دانش موضوعی از ۲۰ سؤال متناسب با دانش موضوعی لازم برای معلمی و مرتبط با کتب درسی رشته تخصصی تشکیل شده است. محتوای این بخش و تعداد سؤالات این بخش به شرح جدول زیر است.

جدول ۲- دروس مجموعه دوم سؤالات مؤلفه کتبی چندگزینه‌ای عادی

تعداد سؤال	حیطه محتوایی
۲۰ سؤال چندگزینه‌ای	درک مفاهیم و ارتباط آنها و توانایی حل مسأله و مفاهیم مندرج در کتب درسی و راهنمای معلم در پایه سوم و ششم، با تأکید بر آخرین تغییرات کتاب‌های درسی و راهنما (هدیه‌های آسمانی، قرآن و مطالعات اجتماعی پایه سوم و ششم / ریاضی، فارسی، نگارش و علوم تجربی پایه ششم)

الف- ۳- مجموعه سوم شامل ۱۵ سؤال مرتبط با تحلیل و بررسی کتب درسی مدرسه‌ای دوره ابتدایی است. هدف این مجموعه سؤالات سنجش توانایی مهارت‌آموز در شایستگی "نقد و بررسی ویژگی‌های ظاهری، ساختاری، روانشناختی و محتوایی کتب درسی متوسطه و استانداردهای آن با تأکید بر کتب درسی جدید" است. هسته دروس مرتبط با این مجموعه از سرفصل دروس دوره مهارت‌آموزی، به شرح جدول شماره ۳ است.

جدول ۳- راهنمای مجموعه سوم سؤالات مؤلفه کتبی چندگزینه‌ای عادی

تعداد سؤال	حیطه محتوایی
۱۵ سؤال چندگزینه‌ای	بررسی ارتباط مباحث در کتب درسی، بررسی نقشه مفهومی دروس، ویژگی‌های ظاهری، ساختاری و روانشناختی کتاب‌ها و استانداردهای آن طبق سرفصل درس بررسی کتب ۱ و ۲ دوره مهارت‌آموزی با تأکید بر آخرین تغییرات کتاب‌های درسی و راهنما در پایه سوم و ششم (هدیه‌های آسمانی، قرآن و مطالعات اجتماعی پایه سوم و ششم / ریاضی، فارسی، نگارش و علوم تجربی پایه ششم)

الف- ۴- مجموعه چهارم شامل ۱۰ سؤال مرتبط با دانش تربیتی یا دانش تربیتی-موضوعی مورد نیاز برای آموزگاری دوره ابتدایی است. هسته دروس مرتبط با این مجموعه از سرفصل دروس دوره مهارت‌آموزی، به شرح جدول شماره ۴ است.

جدول ۴- راهنمای مجموعه چهارم سؤالات مؤلفه کتبی چندگزینه‌ای عادی

تعداد سؤال	حیطه محتوایی
۱۰ سؤال چندگزینه‌ای	دانش تربیتی یا دانش تربیتی-موضوعی مورد نیاز برای آموزگاری دوره ابتدایی حوزه ۱: مبانی نظری ارزشیابی توصیفی حوزه ۲: ابزارهای عملکردی ارزشیابی توصیفی حوزه ۳: اصول و استانداردهای آموزش ریاضی ابتدایی

حوزه ۴: مهارت‌های یادگیری علوم تجربی و شیوه‌های پرورش آن
حوزه ۵: روش‌های تدریس علوم تجربی
حوزه ۶: روش‌های آموزش و ارزشیابی مهارت‌های پایه در زبان فارسی
حوزه ۷: راهبردهای پرورش خلاقیت و توسعه مهارت‌های تفکر در آموزش زبان فارسی
حوزه ۸: نکات مورد توجه در برنامه‌ریزی برای آموزش کلاس‌های چندپایه
حوزه ۹: نحوه تنظیم جدول ساعات هفتگی در کلاس‌های چندپایه
حوزه ۱۰: سازماندهی محتوا در کلاس چندپایه

ب- مؤلفه کتبی چند گزینه‌ای با سناریوهای بلند موقعیت محور

این بخش از آزمون شامل ۱۵ سؤال است که در ارتباط با ۳ موقعیت عملکردی مطرح خواهد شد. هر موقعیت عملکردی در قالب یک سناریوی آموزش-یادگیری ارائه می‌شود و مهارت‌آموزان محترم بر اساس آن موقعیت عملکردی و پس از بررسی دقیق سناریوی مطرح شده، به ۵ پرسش مرتبط با هر سناریو پاسخ می‌دهند.

چند نمونه از موقعیت‌هایی که می‌توان مشابه آن‌ها را در آزمون دید، به شرح زیر است. طراحان آزمون در قالب موقعیت‌هایی مشابه موارد زیر به نوشتن سناریو خواهند پرداخت؛ لیکن این نمونه‌ها تعهدی برای دانشگاه برای مطابقت کامل موقعیت‌ها، ملاک‌های ارزیابی و یا پرسش‌های ذیل آن ایجاد نمی‌کند.

موقعیت ۱ نقد موقعیت تربیتی و تصمیم‌گیری در شرایط تعارض آمیز اخلاقی

ملاک‌های ارزیابی

۱. تحلیل موقعیت
۲. کاربرد اصول
۳. نقد با توجه به حقوق و تکالیف
۴. حل تعارض‌های اخلاقی

راهنمای پاسخ در این موقعیت در این سناریو، یک موقعیت تعارض آمیز اخلاقی/تربیتی (عمل فردی/سازمان آموزشی) به مهارت‌آموز ارائه می‌گردد. از مهارت‌آموز انتظار می‌رود با توجه به موقعیت پیش آمده و بررسی دقیق دلایل این کنش اخلاقی/تربیتی، به ۵ سؤال چندگزینه‌ای مرتبط با موقعیت پاسخ دهد. بر این اساس مهارت‌آموز باید به گونه‌ای موقعیت تعارض آمیز اخلاقی پیش آمده را بر اساس اصول اخلاق حرفه‌ای و با توجه به حقوق و تکالیف ناظر به موقعیت تحلیل و ارزیابی کند که بتواند با استدلال منطقی و مبتنی بر شواهد علمی، پاسخ درست را برای هر کدام از سؤالات مطرح شده انتخاب نماید. مهارت‌آموز در صورتی قادر است به ۵ سؤال مرتبط با این سناریو پاسخ دهد که:

- ۱- درباره چیستی و چگونگی اصول اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت تعارض آمیز پیش آمده، به شناخت وثیقی رسیده باشد.
- ۲- ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) را در موقعیت شناسایی و مقایسه کند.
- ۳- دلایل مؤثر در ایجاد ضعف و قوت در موقعیت تعارض آمیز را شناسایی و استدلال مناسب را از منظر حقوق، تکالیف انتخاب کند.
- ۴- برای رفع تعارض از موقعیت، توانایی انتخاب راه حل را داشته باشد.

موقعیت ۲ ارزیابی بخشی از واحد یادگیری، تحلیل موقعیت تدریس و مدیریت کلاس چندپایه

ملاک‌های ارزیابی

۱. ارزیابی انسجام طرح
۲. تشخیص سطوح اهداف یادگیری هر پایه
۳. تشخیص دامنه محتوایی هر پایه
۴. تحلیل فرصت‌های یادگیری طراحی شده
۵. ارزیابی شیوه سازماندهی موقعیت یادگیری

راهنمای پاسخ در این موقعیت در سناریوی مرتبط با این موقعیت، بخشی از طراحی یک واحد یادگیری با رویکرد تلفیقی برای یک کلاس دو پایه متشکل از پایه‌های سوم یا ششم ارائه می‌شود تا مهارت‌آموز طرح را از نظر برنامه‌ریزی تلفیقی، شیوه‌های تدریس، گروه‌بندی، مدیریت زمان و سازماندهی کلاس ارزیابی کند. برای پاسخ به ۵ سؤال چندگزینه‌ای مرتبط با این سناریو مهارت‌آموز باید بتواند تشخیص دهد که:

- ۱- آیا ساختار و عناصر واحد یادگیری متناسب با رویکرد برنامه ریزی تلفیقی انتخاب شده‌اند؟
 - ۲- آیا واحد یادگیری از نظر ارتباط میان اهداف، فرصت‌های یادگیری، سازماندهی فرصت‌ها و تجربیات یادگیری انسجام دارد؟
 - ۳- آیا طرح از نظر دستیابی به سطوح اهداف مورد انتظار و پوشش دامنه محتوایی اثربخش است؟
 - ۴- آیا در طراحی واحد یادگیری از روش‌های فعال و ظرفیت‌های محلی استفاده شده و آموزش منجر به درک عمیق مفاهیم و درونی‌شدن مهارت‌ها می‌شود؟
 - ۵- آیا با توجه به پایه‌ها و توانایی دانش‌آموزان، تم متناسب با فعالیت‌ها انتخاب شده و این انتخاب با سازماندهی کلاس، مدیریت زمان، گروه‌بندی و استفاده از ظرفیت‌ها همراه است؟
- با توجه به موارد فوق‌الذکر، مهارت‌آموزان محترم برای پاسخ‌دادن به ۵ سؤال مرتبط با این سناریو، نیاز به تحلیل و تبیین منطقی موقعیت این سناریو و استدلال مناسب مبتنی بر شواهد علمی مرتبط با رشته تخصصی و فراخوانی آموخته‌های خود دارند.

موقعیت ۳ نقد تکلیف ارزشیابی و بازخورد توصیفی با تأکید بر تلفیق ارزشیابی و یادگیری

ملاک‌های ارزیابی

۱. ارزیابی تکلیف ارزشیابی
۲. تحلیل و تفسیر نتایج ارزشیابی
۳. ارزیابی بازخورد داده‌شده براساس عملکرد یادگیری

راهنمای پاسخ در این موقعیت در سناریوی مرتبط با این موقعیت، تکلیف ارزشیابی مربوط به یک واحد یادگیری طراحی شده همراه با بازخورد توصیفی ارائه می‌شود تا بررسی و نقد شود. برای پاسخ به ۵ سؤال چندگزینه‌ای مرتبط با این سناریو مهارت‌آموز باید بتواند:

راهنمای اصلح رشته آموزش ابتدایی

- ۱- تکلیف ارزشیابی را براساس پوشش اهداف و محتوا و توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان ارزیابی کند.
 - ۲- تلفیق اصول ارزشیابی آموزشی (قابل اجرا بودن، وضوح، توانایی ارزیابی سطوح عملکرد و توجه به ابعاد گوناگون رشد...) را با آموزش تشخیص دهد.
 - ۳- تشخیص دهد که تکلیف توانسته است با تفسیر نتایج، اطلاعات را سازماندهی کند و شواهد کافی برای تصمیم‌گیری و دادن بازخورد فراهم کند.
 - ۴- بررسی کند که انجام چه اصلاحات و تغییراتی منجر به بهبود تکلیف ارزشیابی خواهد شد.
- با توجه به موارد فوق‌الذکر، مهارت‌آموزان محترم برای پاسخ‌دادن به ۵ سؤال مرتبط با این سناریو، نیاز به تحلیل و تبیین منطقی موقعیت این سناریو و استدلال مناسب مبتنی بر شواهد علمی مرتبط با رشته تخصصی و فراخوانی آموخته‌های خود دارند.

منابع آزمون

منابع این آزمون عبارتند از سرفصل برنامه درسی دوره یک ساله مهارت‌آموزی،

کتاب درسی و کتب راهنمای معلم پایه‌های سوم و ششم دوره ابتدایی،

(هدیه‌های آسمانی، قرآن و مطالعات اجتماعی پایه سوم و ششم /

ریاضی، فارسی، نگارش و علوم تجربی پایه ششم)

کتاب‌های درسی و راهنمای معلم از پایگاه کتاب‌های درسی به آدرس <http://chap.sch.ir> قابل دریافت است.

توجه: هرگونه استفاده از مفاد این راهنما و انتشار آنها برای تمامی امور (شامل تمام امور تجاری، پژوهشی و ...)

به جز آمادگی شخصی مهارت‌آموزان برای آزمون،

منوط به اجازه کتبی از معاونت نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت دانشگاه فرهنگیان است.

